

**Protokół
z posiedzenia Zespołu problemowego ds. budżetu, wynagrodzeń
i świadczeń socjalnych Rady Dialogu Społecznego
z dnia 08 czerwca 2020 r.**

Miejsce posiedzenia: Wideokonferencja

Przewodniczący: Jacek Męcina, Przewodniczący Zespołu problemowego ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych, Konfederacja Lewiatan

W posiedzeniu wzięli udział członkowie Zespołu, pozostali zaproszeni goście i eksperci oraz Barbara Socha Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Piotr Patkowski, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, Tadeusz Kościński Minister Finansów, Sebastian Skuza Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów, Maria Kałuska Dyrektor Biura Budżetu i Finansów w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Dorota Gieriej Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Rodzinnej w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Małgorzata Paprota Dyrektor Biura Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Marzena Bartosiewicz Zastępca Dyrektora Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Barbara Leśniewska Departament Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Anna Bogucka Departament Pomocy i Integracji Społecznej w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Anna Napiórkowska Dyrektor Departamentu Budżetu Państwa w Ministerstwie Finansów, Anna Maksym Zastępca Dyrektora Departamentu Budżetu Państwa w Ministerstwie Finansów, Tomasz Szałwiński Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Makroekonomicznej w Ministerstwie Finansów, Joanna Bęza-Bojanowska Zastępca Dyrektora Departamentu Polityki Makroekonomicznej w Ministerstwie Finansów, Łukasz Czerniecki Departament Polityki Makroekonomicznej, w Ministerstwie Finansów, Dawid Pachucki Dyrektor Departamentu Długu Publicznego w Ministerstwie Finansów, Marek Szczerbak Zastępca Dyrektora Długu Publicznego w Ministerstwie Finansów, Anna Cieloch Dyrektor Departamentu Finansowania Sfery Budżetowej w Ministerstwie Finansów, Agnieszka Kida Zastępca Dyrektora Finansowania Sfery Budżetowej w Ministerstwie Finansów, Mirosław

Stasiak Zastępca Dyrektora Finansowania Sfery Budżetowej w Ministerstwie Finansów, Iwona Kulikowska Zastępca Dyrektora Finansowania Sfery Budżetowej w Ministerstwie Finansów, Aleksandra Szwemberg Dyrektor Departamentu Finansowania Strefy Gospodarczej w Ministerstwie Finansów, Elżbieta Milewska Zastępca Dyrektora Departamentu Finansowania Strefy Gospodarczej w Ministerstwie Finansów, Barbara Brodowska-Mączka Departament Finansowania Sfery Gospodarczej w Ministerstwie Finansów, Dorota Jaworska Dyrektor Departamentu Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów, Mirosław Stańczyk Zastępca Dyrektora Departamentu Finansowania Samorządu Terytorialnego w Ministerstwie Finansów, Artur Kawaler Zastępca Dyrektora Departamentu Wspierania Polityki Gospodarczej w Ministerstwie Finansów, Mariola Mazgało Departament Dialogu i Partnerstwa Społecznego w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, Piotr Palutkiewicz ZPP, Anna Grabowska Miesięcznik „Dialog”

Przyjęto następujący porządek obrad:

1. Dyskusja nad projektem ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych.
2. Dyskusja dotycząca sprawozdania Rady Ministrów z wykonania ustawy budżetowej za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku.
3. Sprawy różne.

Ad 1

Przewodniczący Jacek Męcina przywitał członków Zespołu, zaproszonych gości oraz ekspertów. Przeszedł do omawiania punktu pierwszego porządku obrad.

Członkowie Zespołu jednogłośnie zaakceptowali porządek obrad posiedzenia

Jako pierwszy zabrał głos **Piotr Patkowski Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów**. Stwierdził, że Sejm już przyjął propozycję nowelizacji ustawy o finansach publicznych. Powiedział również, że projekt został przedstawiony Senatowi. Kontynuował mówiąc, że projekt zakłada dostosowanie reguły wydatkowej do obecnych czasów pandemii. Zaznaczył, że planuje się dodanie czwartego stanu umożliwiającego zawieszenie SRW, jednakże z zastrzeżeniem wyłączenia SRW polegającym na odnotowaniu odpowiedniego spadku PKB

w porównaniu do ostatnich 6 lat. Stwierdził, że wychodząc naprzeciw środowiskom eksperckim, wprowadzono przejrzystą klauzulę wprowadzania SRW. Podkreślił, że pomysł został pozytywnie zaopiniowany przez środowiska eksperckie oraz przedstawiciele międzynarodowych rynków finansowych. Powiedział, że według prognoz Ministerstwa Finansów nie przewiduje się przekroczenia progów zadłużenia (w tym 60% progów konstytucyjnego), zaznaczył jednak, że przy najmniej korzystnym scenariuszu powrotu 4-letniego, próg 55% wynikający z ustawy o finansach mógłby zostać naruszony.

Sonia Buchholtz Konfederacja Lewiatan stwierdziła, że podziela w pewnym stopniu stanowisko MF. Powiedziała, że negatywny wpływ na powiększanie się deficytu i długu ma również pomoc gospodarstwom domowym. Zaznaczyła, że rozbieżność pojawia się na polu oceny stanu gospodarki przed pojawieniem się kryzysu. Stwierdziła, że można było podjąć dodatkowe działania, które teraz skutkowałyby znacznie lepszą sytuacją gospodarczą. Powiedziała, że tak duże poparcie dla projektu wynika z braku alternatywy. Stwierdziła, że zgoda jest tylko na ogólnym poziomie. Zwróciła uwagę na niezadowalający poziom dialogu społecznego w tej kwestii. Zaznaczyła, że pozytywną stroną projektu jest jasne drzewo decyzyjne. Powiedziała, że powinno pokazywać się stany po wyizolowanych jednorazowych operacjach finansowych. Zaznaczyła, że brana pod uwagę powinna być średnia dynamika, niezakładanie ujemnych wartości za ostatnie dwa lata. Podkreśliła, że zaproponowane narzędzie nie zwalnia z obowiązku inicjacji debaty nad stanem budżetu. Zwróciła uwagę na kwestię progów bezpieczeństwa, mówiąc, że w szacunkach ministerstwa próg 60% był przekraczany i zapytała, jak szacuje się próg, którego nie można przekraczać. Stwierdziła, że takie działania obniżają transparentność systemu finansów publicznych. Dodała, że obywatele powinni wiedzieć, kiedy decydenci wkraczają w obszar długu, który jest ryzykowny. Powiedziała, że proponowane narzędzie jest konieczne, ale nie rozwiązuje problemu dyskusji o długu publicznym. Kontynuowała mówiąc, że konieczny jest dostęp do informacji dotyczących sposobów ograniczania długu w kolejnych latach na poziomie kreowania źródeł dochodu.

Sławomir Dudek Pracodawcy RP stwierdził, że Pracodawcy RP zgadzają się w pełni ze stanowiskiem Pani Buchholtz. Zaznaczył, że konsultacje z Radą Dialogu Społecznego są podejmowane zbyt późno. Zadeklarował, że Pracodawcy RP zgadzają się z grubsza z proponowanym rozwiązaniem. Zwrócił uwagę, że lepiej by było, aby zostały użyte ramy

konstytucyjne. Powiedział, że stan klęski żywiołowej zawiera już w sobie ryzyko epidemii. Stwierdził pewną niekonsekwencję, zwracając uwagę na zawartą w ustawie o finansach publicznych klauzulę wyjścia na poziomie 55%. Zwrócił uwagę, że w tamtym przypadku wciąż funkcjonują tylko 3 stany. Powiedział, że klauzula wyjścia jest integralnym elementem reguł budżetowych. Zaznaczył, że w przypadku zjawisk epidemii oraz recesji naturalnym jest, że stosuje się tego typu klauzule. Podkreślił, że Komisja Europejska wyraziła zgodę na podjęcie takich działań. Stwierdził, że sam mechanizm powrotu jest akceptowalny. Postulował o uzupełnienie projektu o obligatoryjne opisanie parametru „S” w uzasadnieniu ustawy budżetowej, a potem rozliczeniu go za pomocą sprawozdania. Podkreślił, że należy już teraz uszczelniać regułę wydatkową dla zwiększenia jej przejrzystości. Powiedział, że oprócz uszczelniania reguły należy zwiększyć jej przejrzystość. Wspomniał, że wszystkie propozycje zapisów dotyczących przejrzystości są zawarte w projekcie stanowiska Pracodawców RP. Poprosił Ministerstwo Finansów o wyrażenie opinii na temat tego pomysłu. Zaproponował zawarcie w ustawie kwestii funduszy celowych.

Norbert Kusiak OPZZ stwierdził, że w związku z zaistniałym stanem potrzebne są nadzwyczajne działania ze strony rządowej. Wyraził obawy o brak transparentności wydatków. Podkreślił, że wyznaczony przez regułę limit wydatków był wielokrotnie omijany. Podsumowując, powiedział, że dostrzega zagrożenia w postaci braku pewności czy pieniądze zostaną ulokowane tam, gdzie powinny - na wynagrodzenia pracowników. Powiedział, że strona społeczna chce mieć wpływ na proces legislacyjny i sprawować nad nim kontrolę. Wyraził swoje obawy związane z możliwością szukania oszczędności w wydatkach socjalnych i wynagrodzeniach w tzw. budżetówce.

Katarzyna Zimmer-Drabczyk NSZZ „Solidarność” zaznaczyła, że gdyby wcześniej podjęto rozmowy na ten temat to obecna dyskusja byłaby bardziej produktywna oraz merytoryczna. Zwróciła uwagę, że strona społeczna od dłuższego czasu sygnalizowała potrzebę podjęcia prac nad uszczelnieniem reguły wydatkowej. Podkreśliła, że powrót do poprzedniego stanu gospodarczego jest ważny, ale działania z tym związane nie mogą odbywać się za pomocą cięcia wydatków socjalnych.

Witold Michałek BCC również zwrócił uwagę na późny termin debatowania w Radzie. Podkreślił, że nieakceptowalny był sposób procedowania nad projektem w sejmie (3 czytania

tego samego dnia). Stwierdził, że posłużenie się mechanizmami stanu klęski żywiołowej byłoby wystarczające. Zaznaczył potrzebę wprowadzenia zmian przepisów (art. 88 oraz 122a) ustawy tak aby w pełni dostosować ją do reguł statystycznych Unii Europejskiej. Powiedział, że różnica w konceptualizacji długu może wzrosnąć z 3% nawet do 12%.

Piotr Patkowski Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów stwierdził, że wprowadzenie czwartego stanu nadzwyczajnego jest lepszym posunięciem, bo wprowadzenie stanu klęski żywiołowej wiązałoby się z o wiele bardziej dotkliwymi konsekwencjami dla społeczeństwa. Powiedział, że stan klęski żywiołowej zawiesza takie prawa wolności człowieka, które pozostają nie zmienione w proponowanym stanie epidemii. Zadeklarował, że przyjmuje do wiadomości uwagi strony społecznej. Zadeklarował, że w przyszłości będą przeprowadzane szersze konsultacje z RDSem. Wyjaśnił, że ustawa była ekstraordynaryjna. Stwierdził, że MF ma zamiar podjąć pracę nad uszczelnieniem SRW. Odnosząc się do różnic definicyjnych, powiedział, że dostosowanie metodologii do metodologii Europejskiej budzi wątpliwości. Powiedział, że próg konstytucyjny 60% oraz 55% wynikający z ustawy o finansach publicznych były, są i będą przestrzegane. Stwierdził, że na ten moment nie przewiduje się przekroczenia progów. Podkreślił, że jesienią może być wzmożona zachorowalność na COVID-19, co skutkowałoby sytuacją gospodarczą, która mogłaby zmusić do myślenia o przekroczeniu progów. Zadeklarował, że nie przewiduje się zwolnień i cięć pensji w sferze budżetowej. Podkreślił, że nie będzie oszczędności na wydatkach socjalnych.

Przewodniczący Jacek Męcina podkreślił, że wprowadzone zmiany wymagają zachowania ustawowej zasady konsultacji społecznych. Odniósł się do potrzeby dyskusji na temat długu publicznego z udziałem partnerów społecznych. Zwrócił uwagę na konieczność podjęcia prac w zakresie tworzenia Wieloletniego Planu Finansowego Państwa

Ad 2

Piotr Patkowski Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów krótko przedstawił najważniejsze wskaźniki sprawozdania. (wzrost PKB o 4,1%; wysokość przeciętnego wynagrodzenia na poziomie 4918 zł; wysokość stopy bezrobocia na poziomie 5,2%). Zaznaczył, że Polska jest jednym z liderów wzrostu PKB w Unii Europejskiej. Zwrócił szczególną uwagę na niski poziom bezrobocia. Zwrócił uwagę, że uszczelnienie systemu podatkowego poskutkowało zwiększeniem bezpieczeństwa i stabilności finansów publicznych.

Powiedział, że wartość deficytu utrzymuje się na podobnym poziomie do średniej Unii Europejskiej. Stwierdził, że nastąpił wzrost wydatków w sferze socjalnej o 0,8%. Powiedział, że dług instytucji publicznych wynosi 46%, a wartość długu PKB prognozuje się na 48,9%. Kontynuował mówiąc, że budżet opracowano ostrożnie i realnie. Wskazał, że przeciętne zatrudnienie w gospodarce zwiększyło się o 2,2% w skali roku, a przeciętne wynagrodzenie o 7,2%. Stwierdził, że dochody budżetu państwa wynoszą 400,5 mld złotych. Zaznaczył, że największy wpływ do budżetu zapewnia podatek od towarów i usług - 180,9 mld. Kontynuował mówiąc, że najwyższy udział wydatków to dotacje i subwencje, szczególnie subwencja ogólna dla samorządów. Powiedział, że deficyt wyniósł 13,7 mld złotych za zeszły rok, a dług publiczny wyniósł 990,9 mld złotych i obniżył się do 43,6 % (o 2,8%).

Julian Auleytner FZZ wyraził obawy związane z przyszłością i punktem oparcia budżetu. Podkreślił, że w poprzednich latach mieliśmy do czynienia ze sprzyjającą koniunkturą. Skrytykował konstrukcję budżetu wskazując na to, że ludzie nie wiedzą jaki mają w nim udział. Wskazał na niemiecki wzór transparentnego budżetu, który jest przygotowany na wiele sytuacji np. przewiduje wystąpienie pandemii. Zaznaczył, że wydatki socjalne powinny nie tylko zabezpieczać obywatela, ale skłaniać go do wydatków i pobudzania gospodarki. Podkreślił, że potrzeba nowej konstrukcji budżetu. Zwrócił uwagę na dobre praktyki i doświadczenia niemieckiej gospodarki wolnorynkowej, mającej na celu pobudzenie przedsiębiorczości ludzi.

Sławomir Dudek Pracodawcy RP powiedział, że zgodnie ze wskaźnikiem deficytu strukturalnego mamy jeden z najwyższy (2,7%). Kontynuował mówiąc, że KE negatywnie oceniła sposób redukcji deficytu. Poprosił o komentarz MF w sprawie procedury SPD i dynamiki wydatków. Zadał pytanie, czy gdyby nie COVID-19 i związane z nim zawieszenie monitorowania sytuacji to UE narzuciłaby procedurę SDP dla Polski. Zapytał o regułę wydatkową, prosząc o wyjaśnienie z czego wynika 9,3 mld przekroczenia wydatków. Następnie zapytał, dlaczego fundusz solidarnościowy nie został ujęty w planie sprawozdania FUS. Wskazał na efekt uszczelniania luki VATu bliski 0. Zapytał z czego wynika różnica w uszczelnianiu luki VAT oraz czy fakt, że luka VAT jest bliska 0 oznacza, że potrzeba zapisu reguły z minusem.

Sebastian Skuza Sekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów stwierdził, że MF pracuje nad reformą budżetu. Zaznaczył, że 9 mld zł stanowią wydatki samorządów i MF nie ma na nie

wpływu. Odpowiadając na kwestie związane z Funduszem Solidarnościowym, stwierdził, że środki przekazano do FUSu jako do operatora, ale ustawowo zostały zakwalifikowane jako wydatek Funduszu Solidarnościowego. Stwierdził, że wydatki państwa są przejrzyste.

Tomasz Szalwiński Zastępca Dyrektora w Departamencie Polityki Makroekonomicznej Ministerstwa Finansów stwierdził, że Polska została negatywnie oceniona, a brak wszczęcia procedury SPD jest spowodowany szerzącą się epidemią. Powiedział, że w kwestii luki VAT-owskiej trzeba poczekać na bardziej szczegółowe dane.

Sonia Buchholtz Konfederacja Lewiatan Zwróciła uwagę na potrzebę intensywnej stymulacji fiskalnej. Podkreśliła, że gdyby lepiej gospodarowano budżetem to aktualny poziom zadłużenia byłby niższy. Wskazała, że poszerzono zakres transferów społecznych, które trafiały do bogatych gospodarstw domowych. Zaznaczyła, że w 2017 roku, gdy przyjmowano strategię na rzecz odpowiedzialnego rozwoju, zakładano, że Polska osiągnie stopę inwestycji na poziomie 25%.

Norbert Kusiak OPZZ skrytykował budżet za brak spójności działań podjętych w zakresie polityki społecznej. Zwrócił uwagę na brak inkluzywnego wzrostu gospodarczego oraz brak zmniejszających się dysproporcji dochodowych. Wskazał na słabszą dynamikę popytu krajowego. Powiedział, że wzrost wynagrodzeń nie rośnie równomiernie z PKB. Stwierdził, że przez wzrost inflacji realne wynagrodzenia pracowników spadły oraz że nie zabezpieczono środków dla sektora publicznego dla pracowników z minimalną płacą. Powiedział, że występuje duży odsetek osób o niskich dochodach. Wyraził oczekiwania wobec modernizacji systemu podatkowego - zwiększenia progresji i kwoty wolnej od podatku, aby zwiększać siłę nabywczą gospodarstw o najniższych dochodach. Podkreślił, że VAT cały czas jest wyższy o 1 p.p w stosunku do 2010 roku. Zadał pytania odnośnie kwestii związanych z zabezpieczeniami społecznymi. Zwrócił uwagę na wykonanie planu w zakresie wielu wydatków społecznych i zdrowotnych na niższym poziomie niż zakładano.

Katarzyna Zimmer-Drabczyk NSZZ „Solidarność” zwróciła uwagę na aktualne wydatki socjalne, które nie są kierowane jedynie do osób będących w trudnej sytuacji finansowej. Stwierdziła, że obecnie wydatki prosocjalne powinny być przyznawane tylko dla osób w trudnej sytuacji dochodowej a nie wszystkich obywateli.

Przewodniczący Jacek Męcina podziękował za chęć dialogu, rozmowy o płacy minimalnej i dostrzeganiu kosztów w tym trudnym czasie.

Anna Napiórkowska Dyrektor Departamentu Budżetu Państwa w Ministerstwie Finansów stwierdziła, że wydatki budżetu rzadko są realizowane w 100% zgodnie z założeniami. Odniosła się do dobrej realizacji planów w porównaniu do poprzednich lat.

Barbara Socha Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej zaznaczyła, że z uwagi na poprawę sytuacji rodzin nie było konieczności przeznaczania na wydatki socjalne pełnej, początkowo planowanej kwoty.

Ad3

Norbert Kusiak OPZZ zapytał o możliwość przeprowadzenia dyskusji w ramach ZP ds. budżetu, wynagrodzeń i świadczeń socjalnych RDS na temat kart i bonów żywnościowych. Przypomniwał, iż wniosek w tej sprawie OPZZ przekazało już w lutym.

Przewodniczący Jacek Męcina podziękował uczestnikom i wyraził nadzieję, że uwagi wypracowane podczas posiedzenia Zespołu zostaną uwzględnione przez Ministerstwo Finansów. Poprosił o przekazanie do członków Zespołu wspomnianego wniosku OPZZ.

Jacek Męcina

/-/

Przewodniczący Zespołu

Sporządził
Wiktor Szatkowski
Biuro Rady Dialogu Społecznego